

Kívül-belül megújult Vadosfa evangélikus „katedrális”

▶ Hálaadó istentiszteletet tartottak szeptember 21-én a Győr-Ménfőcsanak megyei Vadosfán, a rábaközi evangélikus katedrálisoként is ismert templomban. A hívek, az egyházközség és a kormány összefogásával az épület centenáriuma utáni második évre sikeresen befejeződhetett a teljes körű felújítás. A megjelentek az ünnepség keretében nemcsak a dolgozók közelmúltja emlékeztek, de felelevenítették azokat a lutheránus hagyományokat és küzdelmeket is, melyek mind hozzájárultak ahhoz, hogy Isten igéjét a Dunántúlon ma már több száz evangélikus templomban lehessen hallani.

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke, Szemerei János igehirdetésében kiemelte: „Az emlékezés is Isten ajándéka, hogy gyökereinkre ránézve átfogóbb képet nyerhessünk önmagunkról, a saját jelenünkről. A történelmi távlatokra tekintve levonhatjuk a tanulságokat, s a rosszat a jótól megkülönböztetve kitekinthetünk a jövőnkre – felfedezve mindebben Isten jóságát. Mert nem elfelejthető a közel ötszáz éves evangélikus történelem Magyarországon, mely leginkább ellenszélben zajlott, és sokáig büntetéssel járt, ha valaki evangélikusnak vallotta magát. Száz éven keresztül, 1681 és 1781 között Sopron megyében csak két templom fogadhatta a híveket, a keresztelésért is külön küzdeni kellett. Vadosfa történetében is korlátozott vallásgyakorlat volt, de eleink nem adták fel, oly fontos volt nekik, hogy hallgathassák az evangéliumot.

Mára már megszűnt az ellenszél, de az evangéliumot továbbra is meg kell becsülnünk – hálát adva Istennek, hogy elődeinkhez képest (akik még a kommunizmus ideje alatt is képesek voltak a templomépítésre, mint a magyarkeresztúriak 1966-ban) mi már viszonylag nyugodt mederben tevékenykedhetünk. Ezáltal azonban felelősségünk nem csökkent. Szüntelenül imádkozunk azért, hogy Isten megtartsa bennünket kegyelmében, hogy

neki tetszően elvégezhessük feladatainkat, miközben dicsőítjük őt.

Isten nem szorul rá a mi köszönetünkre, hanem mi szorulunk rá. Mint ahogyan a tiz leprás meggyógyí-

„Ez egy szent hely” – mondja a szeretetvendégségen a vadosfai templomhoz fűződő kapcsolatáról a magyarkeresztúri Major Dénesné, Emma: „Itt keresztelték, itt konfirmáltak, itt volt az esküvőm, családunk apraja-nagya evangélikus.” A nyolcvankét éves győri Gőcsei Antalné pedig arról mesél, hogy ők a barátójével, az Irénkével „igen jó templomba járók” voltak mindig is. „A férjem is igen jó templomba járó – teszi hozzá –, csak ő a katolikus templomba jár. De hát egy a mi Istenünk, Jézus Krisztus-hoz imádkozunk.”

Németh Erzsébet elmeséli, hogy a nagyapja még gyalogosan zárándokolva tette meg az utat Magyarkeresztúrról Vadosfára, s egyetlen istentiszteletéről sem maradt el. A vadosfai Szalai Csabától megtudom, hogy soha nem hiányozna az istentiszteletről. „Olyan kicsi a falu – hatvanlelkes –, hogy ha egy ember is hiányozna közülünk, az már nagyon meglátszana” – mondja.

A szeretetvendégségre a finomabbnál finomabb süteményeket a vadosfai egyházközséghez tartozó hat falu asszonyai közösen készítettek. Elvegyülve az ünneplők között még fülbem csengenek a hálaadó istentiszteletet követő orgonakoncert hangjai. Dr. Finta Gergely orgonaművész, egyházenész szólaltatta meg a felújított orgonát, bemutatva fényes, ünnepélyes hangzását.

Búcsúzóul még egyszer feltekintek a templomtoronyra, és ismét biztosan érzem, hogy köszön(t)ünk: „Erős vár a mi Istenünk”, élő valóság. Jézus Krisztus eljött közénk, és munkálkodik értünk. Átölel minket gondoskodó szeretetével. Az egybegyűltekre nézve hallom a hangot: „...mert Isten temploma szent, és ez a templom ti vagytok.” (1Kor 3,16)

■ BÜKY ANNA

tásának történetéből is látszik, hogy csak egy ment vissza közülük, hogy köszönetet mondjon Jézusnak, de ez az egy kapta meg a legnagyobb ajándékot! Isten azokat is táplálja, akik nem hívek – de akik felismerik őt, ráébrednek jelenlétére, azoknak az élete csoda. Mert Isten nem hagyja őket magukra, s a legnehezebb időkben is velük van – erre jó példa a vadosfai egyházközség története is. Csak így maradhatott meg az evangélikus közösség, hogy Isten a kezében tart minket, s megújulásunkhoz is ő ad erőt” – hívta fel a figyelmet az egyházkerület lelkes vezetője.

A hálaadó istentisztelet utáni közgyűlésen kivetített fényképek és a felújítás kronológiája segítségével ismerkedhettek meg az egybegyűlteket a vadosfai templom renoválásának állomásaival.

Dr. Fedor Tibor, az Emberi Erőforrások Minisztériumának főosztályvezetője köszöntőjében ismertette az egyházi közösségek támogatását célul tűző kormányzati programokat. A környékről származó Széles Sándor megyei kormány megbízott pedig felelevenítette, amikor kisgyermekként nagyapja többször is megemléltette neki a vadosfai templomot.

Az ősök által örökölt kincs tovább öröklődik.

■ B. A.

Koráléneklő egyház maradunk?

▶ Sorvadásra ítéltetett kegyességi kultúra a koráléneklésnél? Van-e igazi protestantizmus közös koráléneklés nélkül? – e kérdések megvitatására gyűlt össze három tucat evangélikus egyházenész és karvezető szeptember harmadik hetében a gyenesdiási Kapernaumban. A tavalyi gyenesi konferencián az egyházi iskolákban szolgálok kértek, hogy kifejezetten iskolai használatra készüljön egy énekfűzet az *Evangélikus énekeskönyv* anyagából.

Mi tehát a lutheránus korál? A megszólítottaságból és hitből fakadó istentiszteleti aktivitás, nyilvános hitvallás.

Miként örököstük tovább a koráléneklő kegyességet annak a generációnak, amely már nem tapasztalhatta meg azt, hogy a szülei a templomban teljes természetességgel a gyülekezeti énekeket éneklék?

– A hamarosan megjelenő *Iskolai énekeskönyv* gyülekezeti énekeskönyveink kivonata lesz, iskolai használatra – jelentette be a fontos szakmai döntést Bence Gábor, a főtájtorképző igazgatója. – A legértékesebb és legfontosabb énekeket válogattuk be, a túlzottan régies szövegeket kihagytuk. Nagyszerű ajándék, hogy az evangélikusság kiemelkedően értékes egyházenéz örökölt, és ez hozzátartozik identitásunkhoz. Ennek elhanyagolásával felekezeti tanításainkat is gyengítjük. Aggasztó, hogy evangélikus iskoláinkban nem mindenütt természetes, hogy a gyülekezeti ének legyen a zenei anyanyelv.

– Könnyen megismétlődhet kicsiben, ami a népdalkincsel történt – nyilatkozta Kende Gusztáv, a konferencia szervezője, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Egyházzenei Bizottságának elnöke. – A „tananyag” silányított népdalok nem jelentettek élményt a gyermekeknek, és látjuk, hogy mi lett ennek az eredménye.

Szerintem a korálkincs mást jelent nekünk, akik kisgyermekkorunk óta halljuk, és a templom meghitt csendjében találkoztunk vele – folytatta –, mint azoknak, akik iskolai tananyagként küzdenek meg vele nap mint nap. Erre is oda kell figyelni most, amikor a kívántnál nagyobb tempóban, felkészületlenül ér sok családot az egyházas gondolkodás és oktatás.

Természetesen örülök az egyházi iskolai lehetőségeknek, de érzem a buktatókat is. Kár lenne vesztessen kijönni ebből a lehetőségből. Ez adja a mostani konferencia időszerszerűségét. Az igazgatók sokat segíthetnek azzal, ha kifejezetten bátorítják az énektanárokat, és az órák helyettesítésével lehetővé teszik a kollégák részvételét a találkozón – zárta mondanóját Kende Gusztáv.

A korál szó eredetileg a latin nyelvű, egyszerű, gregorián énekeszet jelentette (a *choral* angolul ma is ezt jelenti); e tételek egy részének éneklésében az egész közösség részt vett – változta Kovács László Attila gondolatait Ittész János nyugalmazott püspök. A többszámú kompozíciókat viszont már csak profi énekesek tudták előadni, így a gyülekezet egyre inkább passzív közönséggé vált.

A reformáció valósította meg a teljes gyülekezet aktív részvételére számító, anyanyelvű éneklést. *Kamp Salamon* karnagy, egyházenész szavait idézve: „Luther nem a mise rendjét, hanem a mise teológiáját változtatta meg”, és e teológiai reform következménye a lutheránus korál elterjedése.

„Luther tanítása az istentiszteletről szerves egységet alkot a megigazulásról szóló tanításával. Egyedül Isten az, aki üdvösségünket munkálja, s azt semmiféle emberi cselekedettel elérni vagy megközelíteni nem lehet. Az istentisztelet nem az ember cselekedete, hanem Isten cselekszik benne az emberért, az ember megmentésére” – idézte Ittész János néhai Pröhle Károly teológiai tanárt. Az istentisztelet az élő Úr cselekedete, amely hitet ébreszt, ajándékaiban részesít, és a hívőkkel közösségre von. Minderre válaszként a gyülekezet imádkozik, és közös énekek dicsőít.

A SZERZŐ FÉLVEZÉSE

ADAMI MARIÁ FÉLVEZÉSE

Segíts te is a templomfelújításban!

Tízmillió forintot szeretnénk összegyűjteni a magyarkeresztúri templom mennyezet burkolatának, a külső vakolatnak és a lépcsőnek a renoválására. Célunk, hogy felszentelésének ötvenedik évfordulóján a templom már a régi-új pompájában ragyoghasson.

A magyarkeresztúri templom a vadosfai evangélikus egyházközséghez tartozik (<http://vadosfa.lutheran.hu/>). Az egyházközség számláját a Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet vezeti. Számlaszám: Magyarkeresztúr: 59500186-11095952 (a közleményben kérjük feltüntetni: „Magyarkeresztúri templomépítés”).

Az adományozók között ki sorolunk egy hétféle nyaralást Zamárdiban, a vízparttól kétszáz méterre fekvő apartmanban. Kapcsolat: annabuky@freemail.hu.

Különböző korálfeldolgozásokról tartott előadást és bemutatót *Ecsedi Zsuzsa*, az Evangélikus Kántorképző Intézet tudományos munkatársa. Kis fantáziával hangszerrel is helyettesíthető egy hiányzó kóruszóló – hangsúlyozta. Strofikus gyülekezeti énekeinkre bőven lehet találni nemcsak megszokott népszerű, vegyes kari harmonizálásokat, hanem két- és háromszólólamú műveket, illetve egymást karibabokat is. A résztvevők értékes válogatást kaptak ezekből a darabokból. Az előadó felhívta a figyelmet arra is, hogy a két-szólólamúság – amely ugyan soványnak tűnik a harmóniákhoz szokott fülnél – zeneileg egyáltalán nem hiányos, csak más eszközökkel dolgozza ki zenei mondanóját.

■ PRÖHLE PÉTER